

SAMEN LOKAAL

Verkiezingsprogramma 2022-2026

Samen lokaal voor onze boeren

SAMEN LOKAAL VOOR ONZE DORPEN EN STAD

Inleiding Samen Lokaal	4
1 Samen lokaal voor een gemeente die er is voor inwoners	6
2 Samen lokaal voor zorg voor elkaar	10
3 Samen lokaal voor een sterke samenleving	14
4 Samen lokaal voor een eerlijke economie	24
5 Samen lokaal voor een duurzame leefomgeving	30
BIJLAGE Samen lokaal: onze kandidaten	34

INLEIDING SAMEN LOKAAL

Samen lokaal: die twee woorden geven aan waar CDA Coevorden als lokale partij in de gemeente Coevorden voor staat. Wij geloven in de kracht van lokaal en in de kracht van samen.

Hier komen we weg

Hier wonen, werken en leven we met z'n allen.

Hier hebben we ons huis, onze winkels, kerk, scholen en sporthallen.

Hier wordt ons voedsel geproduceerd door onze lokale agrariërs.

Hier genieten we van de prachtige, groene en landelijke omgeving waarin we wonen.

Hier hebben we onze contacten.

Hier voelen we ons thuis en komen we thuis.

Hier merken we aan hete zomers en stijgende energieprijzen ook de gevolgen van wat er in de rest van de wereld gebeurt.

Hier merken we ook dat we samen op één planeet leven.

Hier bij onszelf beginnen ook de mogelijkheden om iets te doen aan een betere leefomgeving en een betere wereld.

Bij dat lokale gevoel van ons hoort een gemeente die dat gevoel onderkent, steunt en probeert te versterken.

In ons verkiezingsprogramma hebben wij in kaart proberen te brengen wat er in Coevorden en in de diverse kernen leeft en welke maatregelen nodig zijn om de leefbaarheid in onze dorpen en wijken te vergroten. Het welbevinden van ons als inwoners van de gemeente Coevorden met zijn vele kernen staat daarbij voorop.

Onze uitgangspunten

De uitgangspunten van ons Christen Democratisch Appel inspireren ons:

Publieke gerechtigheid: de overheid heeft de taak om mens en natuur tot hun recht te laten komen, de vrede te bewaken en het recht te onderhouden.

Rentmeesterschap is de vraag stellen: "Zijn wij goede voorouders?" Vanuit een besef van verbondenheid tussen generaties zijn wij geroepen tot een duurzame zorg voor natuur en cultuur en het verantwoord doorgeven wat van waarde is.

Solidariteit is zorg voor elkaar. Mensen die kwetsbaar zijn geworden verdienen steun van zorgzame medemensen en van een beschermende overheid.

Gespreide verantwoordelijkheid betekent dat mensen, organisaties, bedrijven en overheden een eigen en gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben en die oppakken.

U kunt onze gekozen vertegenwoordigers op deze uitgangspunten aanspreken en wij zullen altijd ons handelen in de dagelijkse realiteit van de gemeentepolitiek hier op richten.

Wij hopen met dit programma op uw warme steun voor onze lokale CDA-politici.

CDA-Coevorden,

De programmacommissie

Samen lokaal voor het enige kasteel van Drenthe

1 SAMEN LOKAAL VOOR EEN GEMEENTE DIE ER IS ER VOOR INWONERS

Samen dragen we verantwoordelijkheid voor de samenleving. De gemeentelijke overheid is dienstbaar aan de samenleving en is er voor inwoners en ondernemers.

Een betrouwbare overheid stelt daarom duidelijke grenzen en geeft mensen zekerheid. De overheid is er ook om onrecht te bestrijden, ze moet rechtvaardig zijn. En de overheid moet zorgen voor mensen die kwetsbaar en afhankelijk zijn.

De gemeentelijke organisatie moet duidelijk, transparant en slagvaardig zijn. Inwoners en ondernemers behoren actieve medewerking en goede, tijdige en begrijpelijke informatie van de overheid te krijgen.

Inwoners en ondernemers moeten echt kunnen meedenken, meepraten en meebeslissen bij beleidsvorming. Hierbij is het ook belangrijk om inwoners en ondernemers regelmatig een terugkoppeling te geven. In een sterke samenleving krijgen inwoners ruimte en vertrouwen van de gemeente om samen initiatieven te nemen in hun eigen woon- en leefomgeving.

Om bepaalde zaken gerealiseerd te krijgen, moeten goede afspraken gemaakt worden met hogere overheden. We hebben korte lijnen met de provinciale en landelijke CDA-fractie, we kunnen zaken snel aankaarten en aanpakken.

1.1 Samenleving aan zet

De gemeente is er voor haar inwoners. Daarom moet participatie echte participatie zijn. Inwoners moeten mee kunnen denken over oplossingen in hun directe omgeving en inbreng kunnen leveren voor beleid.

Wij gaan uit van gespreide verantwoordelijkheid en willen daarom de denkkraft, daadkracht en betrokkenheid van inwoners maximaal benutten.

Wij willen dat in de planningsfase van beleid en projecten overleg plaatsvindt met inwoners en er gelegenheid voor hen is om mee te denken. Dit willen we om goede ideeën een kans te geven en om te voorkomen dat bij eenmaal vastgesteld beleid deze ideeën geen kans meer krijgen. Daarbij zoeken we nadrukkelijk naar mogelijkheden om inwoners die zich minder laten horen te bereiken.

Om het draagvlak in de samenleving voor ingrijpende besluiten te vergroten (bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, mobiliteit en begroting), willen wij vormen van raadpleging van de bevolking uitproberen. De definitieve besluitvorming blijft bij de gemeenteraad liggen.

Het moet normaal worden om initiatief uit de samenleving ruimte te geven. De gemeente hoeft niet alles zelf te doen. Bij projecten moet de gemeentelijke organisatie zich, waar mogelijk, afvragen of zij zelf alles uitdenkt of dat ideeën van de inwoners gebruikt kunnen worden.

Het CDA is voor het uitdaagrecht (right to challenge). Als inwoners een project sneller, goedkoper of met meer draagvlak uit kunnen voeren dan de gemeente, moet hiervoor ruimte worden gegeven. Dit kan om van alles gaan: van onderhoud van snippergroen om het huis, het beheer van sportvelden door de club tot de zorg voor ouderen.

Het CDA wil dat dienstverlening dichtbij inwoners en ondernemers wordt aangeboden. Zo mogelijk digitaal, tenzij de situatie om maatwerk vraagt. Bijvoorbeeld in de zorg (sociaal domein), waar vaak kennis van de specifieke situatie vereist is om goede diensten te verlenen. Daarnaast vraagt verbindend besturen dat medewerkers persoonlijk contact opnemen, wanneer blijkt dat de drempel naar het gemeentehuis voor inwoners te hoog is of wanneer frictie ontstaat tussen staand beleid en verzoeken van inwoners.

Het stimuleringsfonds heeft in de afgelopen jaren inwoners gestimuleerd om hun verantwoordelijkheid voor de leefbaarheid binnen dorp en wijk concreet op te pakken. Het CDA vindt het daarom van belang om het fonds voort te zetten. Naast het aanvragen van vooral fysieke voorzieningen is het overigens ook belangrijk om sociale en duurzame projecten te stimuleren. En we zien nog te grote verschillen in de wijze waarop wijken en dorpen een beroep doen op het stimuleringsfonds.

1.2 De gemeenteraad is er voor de inwoners

De gemeenteraad bestaat uit vertegenwoordigers van politieke partijen die elk hun eigen achtergrond hebben en samen verantwoordelijkheid dragen. We zien de laatste periode de verschillen tussen coalitie en oppositie op meerdere terreinen vervagen. We vinden dat een positieve ontwikkeling. Naast het coalitieakkoord was er in de laatste periode ook een raadakkoord dat liet zien waar de raad als geheel voor gaat. Wij juichen de eensgezindheid die daaruit spreekt toe en zijn voorstander van een zo groot mogelijk algemeen raadsprogramma dat is opgesteld en vastgesteld door alle fracties en dat door het college verder wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

1.3 Veiligheid

Mensen moeten zich thuis, beschermd en geborgen voelen. Dit geldt te meer voor gezinnen met kinderen en voor ouderen.

Een veilige gemeente vraagt om stevige maatregelen. Bij ernstige overlast moet zonder meer gehandhaafd worden. Wij richten ons in het bijzonder op het tegengaan van criminaliteit die een grote impact heeft op het slachtoffer, diens

directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de samenleving, zoals ondermijning en woninginbraken. Maar ook op thema's als verkeersoverlast, veilige schoolomgeving en openbare ruimte.

Ondermijning is criminaliteit die de bovenwereld met de onderwereld vermengt. Dat tast onze rechtsstaat aan. Drugsdumpingen in een bos, mensen die onder bedreiging of chantage ruimte afstaan voor een illegale hennepplantage – dit zijn zomaar voorbeelden van ondermijning die ook in onze gemeente voorkomen. Dat moeten we stoppen.

Wij willen dat de gemeente samen met politie, belastingdienst en andere organisaties optrekt om ondermijning tegen te gaan. Wij willen dat inwoners signalen van ondermijning anoniem kunnen melden.

We benadrukken de rol van de wijkagent in onze wijken en dorpen. Wijkagenten moeten daadwerkelijk aanwezig en benaderbaar zijn in de buurt. Contact van de wijkagent met kinderen en jongeren via scholen is belangrijk voor het veilig opgroeien in de buurt.

Wij willen dat (mobiel) cameratoezicht een mogelijkheid is om in te zetten op plekken met langdurige ernstige overlast en in onveilige situaties. Cameratoezicht werkt preventief, draagt bij aan de veiligheidsbeleving en ondersteunt de opsporing van daders.

1.4 Cultureel erfgoed

Wij hebben respect voor onze waarden en ons cultureel, religieus, agrarisch en historisch erfgoed: voor dialecten en streektaalen, voor religieuze feesten en voor evenementen als Zuidenveld en carbidschieten. Daar moeten we zuinig op zijn.

We investeren in het behoud van onze betekenisvolle en beeldbepalende monumenten en karakteristieke objecten. Behalve grotere restauraties ondersteunt de gemeente ook de restauratie van kleiner maar niet minder waardevol cultuurhistorisch erfgoed door bijvoorbeeld kleine kredieten te verstrekken aan particulieren.

1.5 Gezonde gemeentefinanciën

We willen dat de gemeente als een goede rentmeester met haar geld omgaat en gezond investeert. We vinden dat we duurzaam moeten omgaan met de financiële middelen die voorhanden zijn. Onze uitgangspunten voor het financiële beleid zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten.

Wij willen in principe dat de gemeente alleen de Rijksinkomsten inzet voor taken die we van de Rijksoverheid krijgen.

We willen niet dat de OZB (de onroerende zaakbelasting) wordt verhoogd om nieuw beleid uit te voeren. In principe zetten we verhoging van de OZB als laatste mogelijkheid in om de begroting sluitend te krijgen.

Wij vinden de functie van de rekenkamer van de gemeente belangrijk voor projecten met grote belangen of risico's voor de inwoners. De rekenkamer moet in staat zijn om te kunnen bepalen of het gemeenschapsgeld zorgvuldig en zinnig is uitgegeven.

Samen lokaal voor kunst en cultuur

2 SAMEN LOKAAL VOOR ZORG VOOR ELKAAR

“Zorg voor elkaar is een zorg van ons allen.” Het CDA staat voor een zorgzame samenleving, waarin mensen naar elkaar omzien: Wie het moeilijk heeft, staat niet alleen. Dat is de kern van mantelzorg. De overheid ondersteunt dit en springt bij waar de hulp van mens tot mens om welke reden dan ook niet voldoende kan zijn of onmogelijk is.

2.1 Zorg in de buurt

Het CDA kiest voor minder marktwerking en meer samenwerken als basis voor de zorg. Wij zetten ons in voor behoud van zorg in de buurt en voor regioziekenhuizen. Op regionaal niveau werken we voor de zwaardere zorg samen met de buurgemeenten om samen te komen tot een zo volledig mogelijk regionaal zorgaanbod.

In de wijk willen we dat de eerstelijnszorg zoveel mogelijk als één team samenwerkt. Daarbij zetten we in op continuïteit, het is nooit leuk om zorg nodig te hebben, maar iedere keer een andere zorgverlener maakt anoniem, een vertrouwd gezicht is belangrijk.

2.2 Steun voor wie een ander helpt

Mantelzorgers hebben het soms zwaar. Wij vergroten voor hen de mogelijkheden om af en toe op adem te komen door respijtzorg en dagopvang en maken de aanvraag daarvan eenvoudiger. Vervoer naar de dagopvang en de respijtzorg moet goed geregeld zijn. Ook willen we meer aandacht voor jongeren die naast hun opleiding mantelzorg bieden.

2.3 We beschermen een goede startpositie voor iedereen in families en gezinnen

De verklaring van de Rechten van de Mens noemt het gezin de natuurlijke en fundamentele groepseenheid van de maatschappij. Vanuit het gezin en de familie moeten de cirkels van aandacht en zorg steeds wijder getrokken worden. De belangen van alleenstaanden verliezen we daarbij niet uit het oog.

Bij problemen in een gezin komen er nu nog te vaak te veel hulpverleners in huis die onvoldoende samenwerken, met als gevolg dat situatie zelfs kan verslechteren. Wij pleiten voor één plan voor het gezin waarbij de coördinatie plaatsvindt door één regisseur voor het hele gezin. Met aandacht voor juridische problemen, relationele problemen, ouderschapsproblemen, veiligheid en schuldenproblematiek.

Iedereen heeft recht op een veilig thuis. We zorgen dat het advies- en meldpunt Veilig Thuis laagdrempelig bereikbaar is, met voldoende personeel dat goed opgeleid is. Een onveilige thuissituatie zorgt vaak voor meer problemen op korte en lange termijn. Hoe eerder een oplossing, hoe beter.

2.4 Jeugdhulp en WMO

In de jeugdhulp zien we een toename van aanbieders die zich richten op lichte zorg. Hierdoor ontstaan tekorten en zijn bezuinigingen op andere noodzakelijke dingen nodig. Dit is onwenselijk. Wij willen een duidelijke afbakening tussen jeugdzorg en gewone opvoeding. Dan komt complexe zorg weer beschikbaar voor kinderen en jongeren die dat echt nodig hebben.

We maken duidelijke afspraken met jeugdzorgaanbieders, voeren adequate controle uit op de financiën en pakken zorgfraude aan. Ook maken we duidelijke afspraken met huisartsen en andere verwijzers. We willen POH-ers (Praktijk Ondersteuners bij de Huisarts) in alle huisartsenpraktijken in onze gemeente.

We maken meer samenwerking mogelijk tussen jeugdzorg en passend onderwijs. We zetten daarvoor in Coevorden in op kansencoaches binnen de scholen.

2.5 Iedereen moet mee kunnen doen

Mensen met een beperking moeten volledig mee kunnen doen in de samenleving. We zoeken samen met hen hoe dit mogelijk is. Het Gehandicaptenplatform is daarvoor een serieuze gesprekspartner.

We willen dat meer kinderen met een beperking naar een gewone school gaan, met een grotere rol voor passend onderwijs. Bij nieuwbouwplannen voor scholen houden we daar rekening mee.

2.6 Laaggeletterdheid

In het dagelijks leven hebben te veel mensen moeite met lezen en schrijven. De laaggeletterdheid is veel te hoog. Het zet mensen onterecht op achterstand in de samenleving

Wij pakken dit probleem aan door onze communicatie erop aan te passen. We zetten ons in om dit probleem zoveel mogelijk bespreekbaar te maken met betrokkenen. We stimuleren initiatieven als taalcoaches vanuit openbare bibliotheken. We stimuleren woordenschatontwikkeling in kinderopvang en op basisscholen.

2.7 Meer aandacht en zorg voor onze ouderen

We zetten er op in dat zorgmodellen als *SamenOud* breed in de gemeente worden ingezet. Het model helpt ouderen om zo lang en zo prettig mogelijk zelfstandig thuis te blijven wonen. In zo'n zorgmodel wordt samenhangende, preventieve en proactieve zorg en begeleiding gerealiseerd voor thuiswonende 75-plussers. Deze zorg en begeleiding sluit aan bij de wensen en behoeften van ouderen. Daarbij is aandacht voor alle levensgebieden, zoals wonen, welzijn en zorg. Het model wordt ingezet door huisartsen.

Naoberschap, het omzien naar elkaar, wordt gestimuleerd vanuit de gemeente. We zetten ons in voor het oprichten van plaatselijke, lokale zorgcoöperaties zoals in Gees/Zwinderen en Dalen.

Vervoersmogelijkheden voor senioren en mensen met een beperking moeten binnen de gemeente op orde zijn. We brengen de bestaande mogelijkheden verder onder de aandacht. Hierbij is ook aandacht voor maatschappelijke initiatieven zoals een belbus of buurtvervoer met inzet van vrijwilligers.

Voor mensen in de laatste levensfase moet er goede zorg en ondersteuning zijn en moet er aandacht zijn voor zingevingvragen. Gemeenten kunnen hierin een faciliterende rol spelen. Wij ondersteunen het *Huis van Heden*, de hospice in Emmen, dat ook voor onze inwoners van Coevorden een 'bijna-thuis' kan zijn in hun laatste levensfase.

2.8 Inzetten op preventie en gezond leven

We zetten in op preventie en gezond leven, waarbij de gemeente, het zorgkantoor, zorgverleners, zorgverzekeraars en zorgorganisaties samenwerken. We betrekken sportverenigingen en buurtsportcoaches bij het preventiebeleid en we zetten bekende sporters in als ambassadeurs voor een gezonde leefstijl.

Sport laat mensen bewegen, maar ze verbindt mensen ook. Wij versterken verenigingen en willen meer voorzieningen voor sport en beweging in de openbare ruimte. Hierbij kan ook gedacht worden aan een combinatie van sport- en speelvoorzieningen. We zetten in op het stimuleren van het vormen van omni-sportverenigingen. Dat is een sportvereniging waarbinnen verschillende sporten worden beoefend. Afhankelijk van de structuur in de vereniging zijn de afdelingen meer of minder zelfstandig en fungeren zij individueel of als één gezamenlijke vereniging.

Sport laat mensen bewegen, maar verbindt mensen ook. Daarom versterken wij verenigingen

2.9 Participatie en Inburgering

Participatie van alle inwoners is belangrijk. In de nieuwe wet inburgering krijgen gemeenten daarin een belangrijker rol toebedeeld. Wij willen vluchtelingen met een verblijfsvergunning actief mee laten doen in de samenleving. Ze moeten snel aan het werk kunnen. Als daarvoor een opleiding nodig is, dan krijgen zij deze aangeboden. Wij willen sociale contacten stimuleren tussen nieuwkomers en ingezetenen.

2.10 Inclusiviteit en anti-discriminatie

Onze gemeente Coevorden is een regenbooggemeente. Het CDA gaat actief deelnemen aan het diversiteitsplatform dat de gemeente gevraagd en ongevraagd adviseert over diversiteit, discriminatie en acceptatie op het gebied van seksuele voorkeur en etnische achtergrond.

Wij willen dat de gemeente als werkgever werkt aan een inclusieve organisatie. Hiervoor is bewustwording bij de eigen medewerkers nodig en moet er gewerkt worden aan beleid waarvan inclusief werken onderdeel is. Sollicitanten met diverse achtergronden moeten zich uitgenodigd weten om te reageren op de vacature.

3 SAMEN LOKAAL VOOR EEN STERKE SAMENLEVING

Het CDA Coevorden kiest voor een sterke lokale samenleving waarin iedereen kansen krijgt. Iedereen doet ertoe en iedereen werkt mee. Het begint met zorgen voor jezelf en - waar mogelijk - ook voor anderen. Wie echt hulp nodig heeft, krijgt die van de gemeente.

We moeten voorkomen dat mensen er niet bij horen. De menselijke maat staat centraal en WIJ is belangrijker dan ik. Een sterke samenleving zien we als een gemeente waar het geschikt wonen is voor iedereen, waar de openbare ruimte veilig, aantrekkelijk en uitnodigend is en waar voorzieningen beschikbaar en toegankelijk zijn. Voor de levendigheid en saamhorigheid zijn verenigingen en vrijwilligers essentieel voor de gemeente. Waardering en ondersteuning voor hen die zich belangeloos inzetten is nodig.

3.1 Wonen: kiezen voor kwaliteit, duurzaamheid, creativiteit

In de gemeente Coevorden is het prettig wonen. Of het nu in een van onze dorpen of in de stad is, voor het CDA is het belangrijk dat ieder zich thuis voelt. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Dat betekent dat er in ons woonbeleid aandacht moet zijn voor kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit en maatwerk. Met woningcorporaties maakt de gemeente gerichte prestatieafspraken over de hoeveelheid, de kwaliteit en de verduurzaming van het woningaanbod.

Wij maken door een creatieve aanpak flexibele woonvormen mogelijk voor starters, ouderen, eenpersoonshuishoudens, statushouders, daklozen en gehandicapten.

3.2 Woonaanbod: ruim baan voor starters, doorstromers en senioren

De gevolgen van de krapte op de woningmarkt zijn ook in onze stad en dorpen goed zichtbaar. Het woningaanbod is klein, huizen staan vaak kort te koop en potentiële kopers bieden tegen elkaar op. Er zijn op dit moment te weinig geschikte woningen. Wij willen extra aandacht voor de lastige positie van starters, senioren, mensen met een kleine portemonnee en eenpersoonshuishoudens bij het vinden van een geschikte huur- of koopwoning.

Na jaren van een groot aanbod van beschikbare woningen, zien we nu dat er nauwelijks beschikbare woningen zijn. De ervaringen tijdens de coronaperiode hebben de mogelijkheden voor het (gedeeltelijk) thuiswerken vergroot. Mensen uit dichtbevolktere gebieden in ons land hebben de rust en ruimte en het prettige woonklimaat in onze gemeente ontdekt. We zien dat deze grote belangstelling voor (koop)woningen in onze gemeente beperkingen oplevert

voor de mogelijkheden voor onze eigen inwoners om een goede, betaalbare woning te vinden.

Het CDA vindt daarom dat we bij het creëren van een nieuw woningaanbod ook expliciet moeten zoeken naar creatieve manieren om onze eigen inwoners die op zoek zijn naar eigen woonruimte verder te helpen. Daarom willen we bij nieuwbouwwoningen deels voorrang geven aan inwoners van de gemeente. Ook de mogelijkheden van collectief particulier opdrachtgeverschap vinden we interessant in dit verband.

Wij zijn voorstander van een aanpak met twee snelheden. Een aanpak voor de korte termijn, waarbij met name wordt ingezet op het zo snel mogelijk realiseren van verschillende nieuwbouwplannen die nu al in voorbereiding zijn. Dat betreft zowel plannen waar de gemeente zelf grondeigenaar is, als plannen van particuliere ontwikkelaars. Voorbeelden zijn Molenakkers II in Dalen, Sleen Jongbloed en De Klencke. Een actief meedenkende en meewerkende gemeente is nodig om die woningbouwprojecten zo snel mogelijk te realiseren. Daarbij is het van belang dat zorgvuldig bekeken wordt aan welk type woningen behoefte is. Door tijdig de juiste woningen te bouwen kan de doorstroming op de woningmarkt weer op gang worden gebracht.

Initiatieven als een knarrenhof voor ouderen kunnen helpen om die doorstroming te bevorderen. Wij zetten extra in op de bouw van levensloopbestendige woningen voor senioren. Om de wachtlijsten voor een woning weg te werken is voor de korte termijn meer sociale woningbouw nodig.

Het bouwen van tijdelijke woningen (flexwonen) is een effectief middel in de strijd tegen woningnood dat snel kan worden toegepast. Hiermee bieden we perspectief aan mensen met een acute woonvraag, die met de reguliere woningtoewijzing tussen wal en schip vallen. Denk hierbij aan starters, gebroken gezinnen, mensen die een baan gevonden hebben in een nieuwe omgeving. Wij zetten hierbij maximaal in op de mogelijkheden voor versnelde bestemmingsplanprocedures en de bouw van tijdelijke woningen.

Voor de wat langere termijn vindt het CDA het van belang dat het gesprek met de samenleving wordt aangegaan over geschikte locaties voor nieuwbouw en over de soort te bouwen woningen. Wij maken daarbij onderscheid tussen grotere en kleinere kernen, waarbij de grotere woningbouwopgaven vooral gericht moeten zijn op de grotere kernen. In de kleine kernen zien we vooral ruimte voor kleinschalige particuliere initiatieven, al dan niet gekoppeld aan ruimte-voor-ruimte regelingen. Het project Naoberserf in Noord-Sleen is hiervan een goed voorbeeld.

Wij zetten ons maximaal in voor het flexibel omgaan met bijzondere woonvormen. De combinatie van wonen en zorg voor een gehandicapt kind of familie in de directe woonomgeving vindt het CDA vanzelfsprekend. Hiervoor kan de gemeente vergunningen voor flexibele bouwconcepten met een bepaalde duur afgeven. Als de zorgtaak is beëindigd, wordt de opstal weer verwijderd.

Om de knelpunten op de woningmarkt op een effectieve manier aan te pakken, verwacht het CDA van de gemeente een meedenkende houding. Die houding is ook nodig om oplossingen te vinden voor leegkomende boerderijen en vooral stallen in het buitengebied.

3.3 *Ontmoeten*

Ontmoetingen tussen mensen zijn belangrijk. Het CDA koestert het daarom dat in vrijwel alle kernen een fysieke ontmoetingsplek is. Het gaat daarbij niet altijd om klassieke ontmoetingsruimten als een buurt- of dorpshuis. Ook een bibliotheek, kerkelijk gebouw, een dorpscafé of een sportkantine kan een prima plek voor ontmoeting zijn. Wij willen inwoners zoveel mogelijk in staat stellen om dat soort ontmoetingsplekken te behouden of te creëren. Daarbij vinden we het wel van belang dat dergelijke ontmoetingsplekken hoofdzakelijk door inwoners zelf worden gedragen. En dat het ontmoetingsplekken zijn voor mensen met verschillende achtergronden.

3.4 *Iedereen wil wonen in een veilige, schone en plezierige wijk!*

Wij zorgen dat buurten veilig zijn. Daarbij stimuleren we bewoners actief te zijn in de buurt en we verhogen de mogelijkheden voor bewoners om medeverantwoordelijkheid te dragen. Het stimuleringsfonds kan hier een belangrijke rol in spelen. Zie over het fonds 4.1.

We hebben aandacht voor de oorzaken van onveiligheid(sgevoel) en pakken deze zo mogelijk samen met bewoners aan. Mensen zelf vormen de basis voor veiligheid en leefbaarheid. Initiatieven zoals buurt-WhatsApp-groepen en buurtouders die jongeren aanspreken, stimuleren we.

3.5 *Flexibel en circulair bouwen*

Voor de lange termijn kiezen wij voor meer flexibel bouwen. Dit houdt in dat steeds meer woningen en andere gebouwen aanpasbaar zijn ingeval hun bestemming verandert.

Het CDA vindt het belangrijk dat procedures voor aanvragen en initiatieven makkelijk en snel verlopen. Dat vraagt om enige mate van flexibiliteit in

bestemmingsplannen of het toekomstige omgevingsplan, om maatwerk in plaats van afvinklijstjes en om ruimte te geven aan bouwtechnische innovaties.

Veranderingen in de woonomgeving gaan de buurtbewoners aan. Wij vinden het daarom vanzelfsprekend dat bewoners worden betrokken bij bouwinitiatieven in hun woonbuurt.

Het CDA wil demontage en hergebruik van materialen stimuleren en sloop verminderen. Door circulair bouwen en werken met uitneembare onderdelen aan te moedigen slaan we drie vliegen in één klap. We maken woningen van duurzaam materiaal, die relatief snel kunnen worden gebouwd, of gedemonteerd, en die geschikt zijn voor alle levensfasen.

3.6 *Bouwen op de goede plek*

De vrije ruimte voor woningbouw buiten de bestaande kernen is schaars. In de woningbouw kijken we allereerst naar de mogelijkheden van herbestemming, transformatie en verdichting van de bebouwde omgeving. Pas daarna kijken we naar uitbreiding van woningen aan de randen van kernen. We vinden het belangrijk dat groen en speellocaties hierbij worden ontzien.

Wij investeren in een zichtbare vergroening van de woonomgeving. Parken, speelweides, volkstuinten en stadsnatuur vergroten de leefbaarheid en zijn van steeds groter belang voor afkoeling bij hitte of de opvang van regenwater bij extreme buien.

Belangrijk is de bereikbaarheid van voorzieningen en de veiligheid van de leefomgeving. Voor mensen met een ernstige psychische aandoening of ouderen is het van belang dat er voldoende passende woonruimte met zorg dichtbij aanwezig is.

Het CDA wil dat planontwikkelingen meer vanuit een totaalvisie op de gemeente tot stand komen. Wij zien de gemeente als bewaker van integraliteit en deze rol pakt de gemeente dus ook in het kader van de uitvoering van de Omgevingswet.

3.7 *Kwaliteit van de woonomgeving*

Wij investeren in een zichtbare vergroening van de woonomgeving. De positieve effecten van groen op onze gezondheid zijn bewezen. Mensen met een groene woonomgeving voelen zich gezonder. Wij willen de groene openbare ruimte aantrekkelijker maken om te bewegen, te zijn en te ontmoeten. De gemeente legt 'spelen in het groen' vast als ruimtelijke functie.

Parken, speelweides, volkstuinten en stadsnatuur vergroten de leefbaarheid en zijn van steeds groter belang voor afkoeling bij hitte of de opvang van

regenwater bij extreme buien. Openbare groenstroken houden de dorpen en wijken koel in de zomer, gaan wateroverlast tegen in de winter en zorgen voor versterking van de biodiversiteit.

De stad en de dorpen moeten 'waterslim' worden zodat we de pieken in regenval en droogte beter aankunnen. Het CDA wil groene daken, het afkoppelen van hemelwater op het riool en energiebesparende maatregelen stimuleren. Europese en nationale subsidieregelingen moeten hiervoor meer worden ingezet.

Wij willen verder gaan met ecologisch en bloemrijk bermbeheer en toepassing van natuurlijke afscheidingen zoals een houtwal om een parkeerplaats. Door als gemeente het groen ecologisch te onderhouden en chemische middelen te verbieden geven we het goede voorbeeld.

Het is belangrijk dat de gemeente over het niveau van groenonderhoud communiceert met omwonenden. Wij willen dat met wijken en dorpen in gesprek wordt gegaan over de ervaren knelpunten op het gebied van groenonderhoud. Ook moet daarbij ruimte zijn voor maatwerk. Op beeldbepalende plekken kan een ander onderhoudsniveau worden gehanteerd dan op minder beeldbepalende plekken.

Vanzelfsprekend zijn daar, waar bewoners zelf bereidheid tonen om een deel van het onderhoud voor hun rekening te nemen, de mogelijkheden groter.

De inrichting van de openbare ruimte mag niet het sluitstuk zijn van economische activiteiten in de omgeving. De zorg voor een aantrekkelijke en toegankelijke

inpassing in de omgeving is een vast onderdeel van ontwikkelopgaven. Het CDA blijft erop toezien dat de openbare ruimte niet vervuilt en verloedert, maar dat wordt gewerkt aan schone, hele en veilige dorpen en stad.

Iedereen moet op een veilige manier op pad kunnen. De openbare ruimte moet veilig zijn, door bijvoorbeeld het toepassen van slimme verlichting langs fietspaden op schoolroutes. Zo bevorderen we zelfstandige mobiliteit van kinderen en ouderen.

Het CDA blijft erop toezien dat openbare ruimten en gebouwen goed toegankelijk zijn, en dat hindernissen worden gesignaleerd en verholpen.

3.8 Investeren in goede bereikbaarheid

Voor een goed woon- en leefklimaat is goede bereikbaarheid belangrijk. Zowel binnen onze gemeente als daarbuiten. Daarom zijn goede en veilige wegen en fietspaden essentieel.

De afgelopen collegeperiode hebben we binnen de gemeente Coevorden op dit terrein grote stappen gezet, onder verantwoordelijkheid van onze CDA wethouder. De kwaliteit van onze wegen is goed, we hebben een start gemaakt met het veilig maken van schoolfietsroutes, de stationsomgeving Coevorden is fors verbeterd en we hebben een fietsnota opgesteld en zijn begonnen met de uitvoering daarvan. Op korte afstanden is de fiets een aantrekkelijk, schoon en gezond vervoermiddel. Wij kiezen voor een veilig en fijnmazig fietsnetwerk.

Naast het creëren van goede reguliere fietsverbindingen, zetten wij ook in op de realisering van een fietssnelweg tussen onze gemeente en Emmen. Die kan een bijdrage leveren aan het terugdringen van de auto bij het woon-werkverkeer. In combinatie met de opkomst van de elektrische fiets nodigen snelle routes meer uit om op de fiets te stappen en om langere afstanden af te leggen.

Wij zijn voor duurzame innovaties bij de aanleg van wegen. Denk hierbij aan laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen, aan groen doorlatende gras-parkeerplaatsen, maar ook aan specifieke projecten, zoals projecten met circulair asfalt of duurzamer beton.

Wij kiezen voor een veilig en fijnmazig fietsnetwerk

3.9 Goed openbaar vervoer

In een gemeente met een uitgebreid buitengebied zoals Coevorden, zijn veel inwoners afhankelijk van eigen vervoermiddelen zoals de auto en de fiets. Dat neemt niet weg dat voor een goede bereikbaarheid ook voldoende OV-voorzieningen belangrijk zijn. Daarom zetten wij ons samen met de provincie in voor goede concessies voor het openbaar vervoer.

Om het openbaar vervoer in onze gemeente op peil te houden, is het nodig om te blijven zoeken naar creatieve oplossingen. De hubtaxi, waarmee mensen tegen een sterk gereduceerd tarief van en naar de dichtstbijzijnde OV-knooppunten kunnen worden vervoerd, vinden wij daar een goed voorbeeld van. Wel zouden wij graag zien dat de bekendheid van deze hubtaxi's groter wordt en dat deze taxi's zonder meerkosten gebruikt kunnen worden door houders van een studenten- of OV-kaart.

Inwoners kunnen zelf bijdragen aan duurzaam vervoer door bijvoorbeeld gebruik te maken van huurauto's, deelauto's, etc.

Bedrijven kunnen werknemers stimuleren tot duurzamer vervoer. Wij helpen bedrijven door eventuele belemmeringen die zij ervaren weg te nemen. De gemeente faciliteert het contact tussen bedrijven en OV-concessiehouders, voor het organiseren van maatwerkoplossingen.

Wij vinden dat mensen met een beperking zonder hinder gebruik moeten kunnen maken van het openbaar vervoer. Daarom willen wij bijvoorbeeld de bushaltes (en/of de bussen) op een goede instaphoogte brengen.

Lokale investeringen van inwoners en bedrijven in glasvezel, schone energie of de economie kunnen nieuwe kansen bieden. Het CDA is uitgesproken voorstander van innovatie op dit gebied. Een goed voorbeeld is Glasvezel Zuidenveld. Dankzij dit initiatief vanuit onze inwoners kan iedereen in onze gemeente nu beschikken over een uitstekende glasvezelverbinding.

3.10 Een sterk en vitaal verenigingsleven.

Wij maken ons sterk voor een vitaal verenigingsleven. Verenigingen met al hun vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Hier leert jong en oud samen te werken, om te gaan met teleurstellingen en verantwoordelijkheid te nemen.

Het CDA wil dat wordt onderzocht hoe voor verenigingen de regels en vergunningen worden verminderd. Dat geeft verenigingen en clubs meer ruimte voor initiatief. Het is goed als zij voor hun plannen en ideeën de ruimte krijgen. Waar mogelijk kan worden volstaan met algemene regels of met een melding. Vrijstelling van de OZB-plicht voor verenigingsgebouwen zien wij als een mogelijkheid.

Wanneer vrijwilligers- en verenigingsactiviteiten in het verlengde liggen van alledaagse (vergunningsvrije) activiteiten, zoals bijvoorbeeld bij een concert of tentoonstelling in een kerk, willen wij soepel omgaan met evenementenvergunningen.

Daar waar voorzieningen onder druk staan worden deze bij voorkeur ingericht voor meerdere gebruikers. Zo kunnen voorzieningen langer behouden blijven. Scholen, zorginstellingen en verenigingen maken bijvoorbeeld gebruik van hetzelfde gebouw.

3.11 Kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk

Wij vinden het belangrijk dat iedere inwoner zich kan ontwikkelen via muziek, toneel of andere culturele vorming en toegang heeft tot plekken waar kunst en

cultuur tot leven komen. Daarom moeten er laagdrempelige voorzieningen voor de beoefening van (amateur)kunst zijn. Kunst en cultuur zijn verbindende factoren. Zij versterken onze lokale samenleving.

Als culturele gemeente van Drenthe in 2021/2022 laten we in Coevorden samen zien wat we in huis hebben op het gebied van kunst en cultuur. Door het jaarthema 'Verbonden in verhalen' kan iedereen onze verhalen beleven. Verhalen uit de lokale samenleving van vroeger, nu en in de toekomst. Iedereen kan meedoen en iedereen kan en mag zijn wie hij wil.

De gemeente faciliteert de samenwerking van verenigingen en onderwijsinstellingen om tot een gevarieerd cultuuraanbod te verzorgen voor jong en oud.

Het CDA wil dat bijstandsgezinnen en gezinnen op de armoedegrens ook deel kunnen nemen aan culturele activiteiten. We willen hun deelname stimuleren door met een lokale kortingspas of gratis openbaar vervoer het aanbod voor hen goedkoper te maken.

De gevolgen van corona zijn voor de cultuursector groot. De gemeente heeft lokale kunst- en cultuur gezelschappen geholpen om de financiële gevolgen van de coronaperiode te dragen en daarna weer een verantwoorde frisse start te maken. Naast de door hen verzorgde lessen, repetities en bijeenkomsten dragen deze activiteiten ook bij aan het gemeenschapsgevoel en het verminderen van eenzaamheid. Het culturele jaar willen wij gebruiken om te onderzoeken hoe we de activiteiten van onze lokale kunst- en cultuurgezelschappen kunnen ondersteunen in de toekomst.

Tijdens de coronaperiode heeft het theater Hofpoort dankzij coronasteun de tijdelijke locatie 'De Fabriek' kunnen openen. Tot eind 2022 kunnen zij hiervan gebruik maken. Als de ervaringen in die periode positief zijn, willen we dat wordt onderzocht of deze locatie als permanente locatie voor het theater kan dienen.

Coevorden heeft een roemrijke geschiedenis. Dat geldt voor zowel de stad als de dorpen. De unieke geschiedenis van de stad zien we terug in het Stedelijk Museum Coevorden. Het CDA is voorstander van uitbreiding van het museum, om niet alleen nog meer van de historie van de stad te laten zien, maar ook van de dorpen. Wij willen dat ook op straat van de historie nog meer te zien en te beleven is, zeker op plaatsen waar restanten van vroegere bouwwerken als de Bentheimerpoort zijn aangetroffen. Ook vinden wij het belangrijk dat meer inwoners zich bewust worden van de unieke geschiedenis van de lokale omgeving waarin we samen wonen.

Het uitschrijven van opdrachten en prijsvragen voor realisatie van kunstwerken biedt aan lokale kunstenaars een goede mogelijkheid om hen te ondersteunen.

3.12 Fondsen en subsidies

Er zijn naast de reguliere gemeentelijke middelen tal van fondsen en subsidies, waarvan nog veel meer gebruik kan worden gemaakt. Het CDA wil ervoor zorgen dat de gemeente die mogelijkheden niet alleen zelf benut, maar ook lokale organisaties, bedrijven en initiatieven helpt om de weg naar deze subsidies en fondsen te vinden.

3.13 Verbeteren van de leesvaardigheid

Het lees- en schrijfniveau van Nederlandse jongeren daalt. In Nederland is bij een kwart van de leerlingen de leesvaardigheid onvoldoende om goed mee te kunnen doen in de samenleving. Het CDA wil dat de extra middelen, die hiervoor beschikbaar zijn gesteld, voor langere periode kunnen worden ingezet om de leesvaardigheid en woordenschatontwikkeling van kinderen te vergroten. De bibliotheken, scholen en kinderopvang zijn daarvoor onze primaire samenwerkingspartners.

De bibliotheek is een kennisvoorziening die niet alleen voor jongeren, maar voor iedereen zo toegankelijk mogelijk moet blijven en daarbij met haar tijd meegaat. Wij zien de bibliotheek als ontmoetingsplek waar mensen van diverse achtergronden samenkomen om kennis op te doen en de kans krijgen al het moois te ontdekken dat literatuur, kunst en wetenschap ons te bieden hebben. Door de Bibliotheek op school moeten alle leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs de kans krijgen en gestimuleerd worden om met plezier te gaan en te blijven lezen.

3.14 Vrijwilligers

Vrijwilligers leveren een onmisbare bijdrage aan de leefbaarheid. De gemeente kan veel doen om het vrijwilligerswerk leuker en vooral ook aantrekkelijker te maken. Dit door bijvoorbeeld de regels voor onkostenvergoedingen te versoepelen, de administratieve lasten te verminderen en trage procedures te voorkomen. Wij vinden het van belang dat vrijwilligersorganisaties weten waar en voor welke ondersteuning ze bij de gemeente terecht kunnen. Vanwege onze grote waardering voor het werk van vrijwilligers gaan we door met de toekenning en uitreiking van onze jaarlijkse CDA-Coevorden vrijwilligersprijs.

Wij maken serieus werk van een eerlijke en duurzame economie. Een economie met ruimte voor lokaal ondernemerschap. Het is meer dan terecht dat de gemeente met lokale ondernemers gezamenlijk optrekt in de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, werkgelegenheid en scholing.

Eerlijk ondernemerschap heeft weet van de invloed van ondernemen op de omgeving en stelt continuïteit op de langere termijn voorop. Wij stimuleren verantwoord ondernemen en sociaal ondernemerschap.

CDA-Coevorden zet zich volop in voor een groene en schone leefomgeving, en dus voor investeringen in schone energie en voor vermindering van de CO₂-uitstoot om zo de doelen van Parijs in onze eigen omgeving te halen. Wij realiseren ons dat verwerkelijking van dit doel om ingrijpende veranderingen in onze samenleving vraagt ten behoeve van toekomstige generaties.

Klimaatverandering is voor iedereen waarneembaar. Het CDA wil de verduurzamingsopgave betrouwbaar en betaalbaar voor inwoners uitvoeren. Bijdragen van onze boeren zien wij als een deel van de oplossing en wij trekken hierin gezamenlijk met hen op.

Een eerlijke balans tussen de lokale lusten en lasten van het klimaatbeleid is essentieel voor het vinden van draagvlak. We betrekken inwoners vooraf bij grote besluiten en bieden ruimere subsidieregelingen voor investeringen in isolatie en energiebesparing aan eigen huis.

4.1 Lokaal ondernemerschap en lokale ondersteuning

De maakindustrie in Coevorden is goed vertegenwoordigd. Er bestaat echter een grote behoefte aan vaktechnisch personeel.

Ondernemers maken het verschil. Ze dragen bij aan het programma “Dutch Techzone”, waarin Coevorden, Emmen, Hoogeveen en Hardenberg samen optrekken. Ondernemers, overheid en onderwijs hebben een verbond gesloten om onze kwetsbare regionale economie structureel te versterken. Samenwerking én innovatie zijn hierbij de sleutels tot succes: samen krachten bundelen om nu én in de toekomst sterke ketens te vormen en te investeren in innovatie en in beter aansluitend technisch vakonderwijs.

Het vernieuwen van de opzet en van de technische faciliteiten/machines bij onze plaatselijke opleidingsinstituten voor technisch vakonderwijs dient daarbij sterk gepromoot te worden. Deze fundamenteel andere benadering van economisch beleid juichen wij als CDA-Coevorden van harte toe.

4.2 MKB

Voor het CDA is het belangrijk dat de gemeente met het midden- en kleinbedrijf (MKB) afspraken maakt op basis van wederkerigheid. De gemeente zal afspraken over investeringen in innovatie en duurzaamheidsmaatregelen stimuleren.

We willen één aanspreekpunt voor ondernemers dat verantwoordelijk is voor het traject van vergunningsaanvragen maar ook voor kansen en vragen. Een ondernemer hoeft dus niet meer te ‘zoeken’ naar de juiste ambtenaar bij het juiste loket.

Voor betalingen door overheden aan ondernemers dient betalen binnen dertig dagen de norm te zijn.

Voor het toekomstbestendig maken van de economie is flexibiliteit belangrijk. De ondernemer moet voldoende ruimte houden om te ondernemen. Dat kan door het schrappen, aanpassen of flexibiliseren van regels en het geven van meer ruimte voor experimenten in het op te stellen omgevingsplan. Ondernemers worden bij de grote technologische uitdagingen tot innovatie waar zij voor staan waar mogelijk ondersteund.

Wij willen dat onze bedrijventerreinen goed bereikbaar en veilig zijn. Een goede ontsluiting naar de snelweg en goede openbaar vervoersverbindingen dragen bij aan de toekomstbestendigheid van onze bedrijventerreinen. In dit verband steunen we het tot stand komen van de spoorverbinding tussen Hoogezand via Emmen en Coevorden naar Twente: de Neder-Saksenlijn

We willen dat gebruik en revitalisering van bestaande terreinen voorrang krijgt boven het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen (waaronder kantoorlocaties). Regionale afstemming tussen gemeenten over de omvang en de kwaliteit van bedrijventerreinen is hierbij belangrijk. Het Europark is hiervan een goed voorbeeld. Voor lokaal gewortelde bedrijven moet ruimte zijn voor groei, zodat de vitaliteit en eigenheid van buurten, wijken en dorpen behouden blijft.

We stimuleren op bedrijventerreinen samenwerking om energieneutraal te worden.

4.3 Minder leegstand in binnenstad en winkelstraten

We willen dat de gemeente doorgaat met het nemen van de regie op thema's als leegstand, aantrekkelijke groene en schone openbare ruimte en veiligheid. Oplossingen worden in samenspraak met lokale ondernemers bedacht.

In Coevorden is uitgesproken dat het winkelgebied geconcentreerd wordt in de stadskern. Binnen die ruimte willen we dat leegstaande winkels, bedrijfsgebouwen of overheidspanden worden gebruikt om startende en kleine ondernemers te huisvesten, en dat dit samen met banken en lokale vastgoedeigenaren wordt gerealiseerd. De optie om bedrijfsruimtes om te zetten in woningen moet hierbij worden meegenomen.

We willen dat onderzocht wordt of een verhuispremie voor bedrijven helpt om het verplaatsen en concentreren van winkels aan te moedigen.

We vinden dat er terughoudend omgegaan moet worden met het realiseren van grootschalige detailhandel aan de rand van steden en dorpen. Dit om het leegzuigen van stads- en dorpscentra te voorkomen.

4.4 *Werkgelegenheid*

Wij zetten in op duurzaam werk; tijdelijke arbeidsplaatsen moeten altijd perspectief bieden op een vervolg.

Werken geeft mensen levensvreugde. Daarom zetten wij maximaal in op het voorkomen van werkloosheid. Mensen die in de bijstand zitten, helpen we met een lokale basisbaan. Dit is een parttime baan die meer opbrengt dan de bijstandsuitkering en gericht moet zijn op doorstroming naar een volwaardige baan. Ook het vraagstuk van langdurig werkelozen, waarin mogelijk de beperkingen van de huidige wet en regelgeving een rol spelen, verdient aandacht.

Er is zorg om werknemers die mogelijk ten gevolge van een handicap toch niet aan passend werk geholpen kunnen worden. Indienstneming van mensen met een beperking dient te worden gestimuleerd. De gemeente roept ondernemers op om hier daadkracht te tonen. Een vangnet als de EMCO blijven we ondersteunen. Zo willen we dat opdrachtnemers bij overheidsopdrachten gestimuleerd worden om zich in te zetten voor extra werk, of stageplekken, bijvoorbeeld voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Vrijwilligers en mantelzorgers boven de 65 jaar, die structureel meerdere dagen per week vrijwilligerswerk doen of mantelzorger zijn, geven wij vrijstelling van de sollicitatieplicht.

We willen de mogelijkheid om over de grens te werken bevorderen en stimuleren de daarvoor bestaande samenwerkingsverbanden. Ook binnen Euregionaal verband willen we dat gemeenten zoveel mogelijk profiteren van de kennis, kunde en mogelijkheden van hun oosterburen, en andersom.

4.5 Arbeidsmigranten

De huisvesting van arbeidsmigranten moet menselijk en veilig zijn. Hier ligt een verantwoordelijkheid bij werkgevers en de uitzendbranche. We werken actief mee aan initiatieven om de veiligheid voor arbeidsmigranten te waarborgen. We gaan streng handhaven op het aantal arbeidsmigranten in eengezinswoningen.

4.6 Leren en werken

Een voldoende aantal stage- en leerplekken dient ter beschikking te worden gesteld door het overheden, semi-overheden en het bedrijfsleven. Veel jongeren ondervinden stress omdat het aanbod van stage en leerplekken door overheid en bedrijfsleven ontoereikend is. In het ergste geval staken zij om deze reden hun studie. Ondernemers, overheden en semioverheden dienen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen om een tekort aan (nieuwe) opgeleide medewerkers te voorkomen.

De gemeente Coevorden wil daarom stimuleren dat de samenwerking tussen regionale opleidingscentra en het bedrijfsleven wordt verbeterd om jongeren aan een stageplek te helpen en opleidingstrajecten te ontwikkelen voor de specifieke werkgelegenheid in de regio.

De maatschappelijke stage is voor scholen niet verplicht. We willen scholen stimuleren om leerlingen kennis te laten maken met maatschappelijke organisaties. Zo willen we jongeren ervaring laten opdoen en een bijdrage laten leveren aan de samenleving en het werken in een (vrijwilligers-)organisatie.

4.7 Landbouw

Agrarische bedrijven en hun toeleveranciers zijn een belangrijke pijler waarop de economie van Coevorden mede drijft. Ook vormen zij met hun prachtige gewassen, karakteristieke gebouwen en weidende vee een schitterende aankleding van ons landschap. Ook draagt de agrarische gemeenschap in hoge mate bij aan de sociale infrastructuur van de gemeente.

We willen een vitale agrarische sector stimuleren, die zorgt voor werkgelegenheid, zowel direct als in de toeleveringsindustrie met een adequaat verdienmodel.

In nauwe samenspraak met de sector willen wij een landbouwvisie bevorderen die de creativiteit en het aanpassingsvermogen van boeren op waarde weet te schatten. Daarnaast hebben we oog voor alternatieve verdienmodellen, bijvoorbeeld op het gebied van circulaire bedrijfsvoering, en voor de kansen die

energieopwekking en natuurontwikkeling bieden voor een toekomstbestendige landbouw.

Het CDA wil goed rentmeesterschap samen laten gaan met gespreide verantwoordelijkheid. We willen daarom werken aan maatwerk gericht op de eigen verantwoordelijkheid van agrariërs. Alle belangenorganisaties uit de agrarische sector willen wij zien als serieuze gesprekspartners.

Binnen de gemeente is een goede infrastructuur daarbij van belang. We willen nadenken over logische routes rond dorpen om agrarisch verkeer door de dorpskernen te verminderen.

Een enorme oppervlakte van onze gemeente wordt gebruikt door de landbouw. Dit brengt dan ook een grote verantwoordelijkheid met zich mee ten aanzien van inrichting en beheer. Een verantwoordelijkheid die wie de sector graag toevertrouwen. We zien de agrarische sector als logische keuze om als natuur – en landschapsbeheerder te fungeren. Bermen dienen daarbij een lust te zijn en geen last.

Wij willen met boeren een landbouwvisie opstellen die boeren op waarde weet te schatten

Er valt niet aan te ontkomen dat enkele nu agrarische panden in de buitengebieden een andere functie zullen krijgen. Deze ontwikkeling mag geen beletsel vormen voor de ontwikkeling van de agrarische sector rondom zulke panden.

4.8 De toeristische sector

Een andere belangrijke pijler waar de economie van Coevorden mede op drijft is de toeristische sector. Samenwerking én innovatie zijn ook in deze sector de sleutels tot succes.

Provincie en gemeente werken nauw samen om toerisme in Drenthe en dus ook in Coevorden te bevorderen. Een voorbeeld is het plan *Vitale vakantieparken* dat de kwaliteit van vakantieparken op een hoger plan wil brengen. Binnen dat kader steunen wij de inspanningen om van Ermerzand in goed overleg met alle betrokkenen een gebied voor permanente bewoning te maken.

Coevorden wil voor veilige en goed onderhouden fietspaden zorgen, zodat toeristen kunnen genieten van de mooie natuur en dorpen. De stad Coevorden wordt een bezoekersstad die steeds meer toeristen weet vast te houden om bv. de Stad van Strijd te ontdekken.

Met de cultuurvisie wil Coevorden steeds aantrekkelijker worden, ook voor toeristen.

Samen lokaal voor ons prachtige landschap

5 SAMEN LOKAAL VOOR EEN DUURZAME LEEFOMGEVING

CDA Coevorden zet zich volop in voor een groene en schone leefomgeving.

Wij stellen ons achter de ambitie van de gemeente Coevorden om in 2040 energieneutraal te zijn. Alle energie die inwoners en bedrijven nodig hebben zal dan duurzaam worden opgewekt. Zo willen we samen lokaal onze bijdrage leveren aan verwezenlijking van het akkoord van Parijs.

Om dit proces naar de toekomst toe effectief te kunnen organiseren zal tijd, geld en menskracht beschikbaar moeten komen. Als een van deze drie ontbreekt kunnen gemeenten deze verantwoordelijke verduurzamingsopgave niet aan.

5.1 Energieopwekking en infrastructuur

Voor een leefbare en duurzame samenleving is een verschuiving vereist van fossiele brandstoffen naar nieuwe, schone vormen van energievoorziening. Wij streven naar een energiehuishouding die betrouwbaar en betaalbaar is, met een minimum aan uitstoot van broeikasgassen.

Het opwekken van energie door middel van zon en wind heeft grote invloed op ons landschap. We willen dat de 'zonneladder' wordt toegepast. Eerst zon op het dak. Landbouwgronden en natuurgebieden worden zoveel mogelijk ontzien.

Op het gebied van duurzame energie hebben we in Coevorden de afgelopen jaren grote stappen gezet. We voldoen met de huidige windmolens en de vergunde zonneparken nu al ruimschoots aan onze eigen doelstelling voor 2030. CDA-Coevorden wil daarnaast de ontwikkeling ondersteunen van kleine windmolens, waarvoor brede steun bestaat binnen de lokale gemeenschap.

“
We staan open voor
kleinschalige lokale
initiatieven om zonne-
energie op te wekken
voor eigen dorp of wijk

Om volledig aardgasvrij te worden en alle energie duurzaam op te wekken in 2050 moeten nog wel aanvullende stappen worden gezet. Daarover wil het CDA in de komende jaren een open dialoog met onze inwoners en ondernemers aangaan. Wij zien nog grote kansen in het vergroten van de hoeveelheid 'zon op dak' en staan open voor kleinschalige lokale initiatieven om zonne-energie op te wekken voor eigen dorp of wijk.

De plannen van Rijkswaterstaat voor de aanleg van een zonneroute langs de A37 nemen steeds concretere vormen aan. Voor deze Zonneroute A37 vindt het CDA naast een goede landschappelijke inpassing, het van essentieel belang dat

de vier actieve dorpen rond knooppunt Holsloot, verenigd in Klavertje Vier Holsloot (Dalen, Erm, Holsloot en Wachstum), daadwerkelijk in de gelegenheid worden gesteld om voor vijftig procent te participeren in het zonnepark.

5.2 Draagvlak

Om gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren wil CDA-Coevorden inzetten op een actieve gemeentelijke rol om het draagvlak voor verduurzaming te vergroten onder inwoners. In het zicht van de inmiddels waarneembare klimaatsverandering zijn inwoners en bedrijven bereid stappen te zetten, zolang zij weten dat de lasten betaalbaar zijn en de lusten eerlijk worden verdeeld.

Het is mogelijk dat duurzame energieopwekking de samenleving als geheel ten goede komt, maar lokaal voor overlast zorgt. Daarom willen wij een eerlijke verdeling van lusten en lasten binnen de lokale gemeenschap.

5.3 Participatie

De energietransitie is geen recht pad naar een vooraf gesteld einddoel. Met het bieden van lokale participatiemogelijkheden willen wij ruimte bieden aan inwoners en bedrijven om bij te dragen aan verduurzaming van de leefomgeving.

We willen dat inwoners gestimuleerd worden om deel te nemen aan een collectieve energievoorziening, maar wel zo dat altijd een eigen keuze gemaakt kan worden. Deze route is van belang voor het draagvlak voor het energie- en duurzaamheidsbeleid van de gemeente Coevorden.

Kleinschalige lokale energiecoöperaties en lokale bedrijven worden hierbij actief betrokken. We willen dat onze inwoners als eerste financieel kunnen deelnemen en we streven naar een participatie van omwonenden van 50% in nieuwe initiatieven om duurzame energie op te wekken.

5.4 Afbouwen van aardgas naar andere warmtebronnen

In 2050 kunnen de inwoners geen gebruik meer maken van het aardgas. Dit wordt een ingrijpende overgang. Voordat tot uitvoering wordt overgegaan willen wij als CDA-Coevorden dat zorgvuldige afwegingen worden gemaakt voor en door onze inwoners. De gemeente zal in 2022 bekend maken welke (regionale) warmtebronnen beschikbaar zullen zijn in de toekomst in onze gemeente.

We willen dat de gemeente in het verduurzamen van wijken en dorpen gebruik maakt van de uitzonderingsmogelijkheid om te kiezen voor behoud en aanleg

van gasnetten in de gemeente. Daarmee wordt de mogelijkheid geschapen voor nieuwe innovaties (zoals waterstof en biogas) om van de infrastructuur van de gasleiding gebruik te maken.

5.5 Duurzaamheid faciliteren

In de verduurzamingsopgave heeft de gemeente een voorbeeldfunctie. Wij gaan verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed (scholen, buurthuizen, verenigingsgebouwen en cultureel erfgoed) en van bedrijventerreinen daarom actief ondersteunen en faciliteren. Dit bespaart genoemde organisaties veel werk en leidt in veel gevallen tot lagere energiekosten. Voor bestaand onroerend goed wordt in beeld gebracht welke duurzaamheidsinvesteringen noodzakelijk zijn.

Het CDA wil energiearmoede tegen gaan. We streven ernaar dat extra uitgaven voor energiebesparing en isolatie van woningen voor inwoners betaalbaar blijven. Daarom maakt CDA Coevorden zich er in de komende collegeperiode hard voor dat koopwoningen voor inwoners met lagere en middeninkomens kunnen worden geïsoleerd met een (sociaal) krediet. In het gesprek met woningbouwcorporaties stelt de gemeente de vraag aan de orde in welke mate woningbouwcorporaties bijdragen aan verduurzaming van huurwoningen.

Het CDA wil groepen inwoners, organisaties en bedrijven stimuleren om zelf met goede voorstellen voor verduurzaming te komen. Daarbij willen we vooral inzetten op projecten en processen die op dit moment zonder al te veel weerstand en risico te realiseren zijn.

Veel inwoners willen een persoonlijke bijdrage leveren aan verduurzaming en weten niet altijd hoe dat kan. Er bestaat inmiddels een Drents energieloket voor beantwoording van vragen en het uitvoeren van energiescans. CDA-Coevorden wil de bekendheid daarvan bij inwoners, sportverenigingen, bedrijven en instellingen stimuleren.

5.6 Vergroening en waterberging

Binnen de leefomgeving moeten de lange-termijnveranderingen in het klimaat en de weersextremen zo veel mogelijk worden opgevangen door vergroening en voldoende waterberging. Groen en water krijgen aandacht vanwege hun rol bij een veranderend klimaat, maar ook om de biodiversiteit en aantrekkingskracht van Coevorden te vergroten.

We bevorderen mogelijkheden voor de opvang en het hergebruik van regenwater. Bij de nieuwbouw van woonwijken wordt duurzaam, klimaatneutraal en meer groen de norm.

5.7 Duurzaam inkopen

We willen dat duurzaam inkopen de norm is. De gemeente heeft een belangrijke voorbeeldfunctie als het gaat om duurzaam inkoopbeleid. In het lokaal inkoopbeleid van de gemeente willen we stimuleren dat voldoende kans wordt geboden aan lokale ondernemers. Het groenonderhoud kan bijvoorbeeld gegund worden aan lokale hoveniers en onderhoud van het wagenpark aan lokale garages. Een belangrijke voorwaarde voor duurzaamheid is nabijheid. We stimuleren regionale inkoop door de gemeente. Immers lokaal inkopen is duurzaam inkopen.

CDA-Coevorden wil dat de kennis en ervaring over maatschappelijk verantwoord inkopen in de regio wordt samengebracht om eenduidige criteria op te stellen. Hierdoor weten (lokale) opdrachtnemers waar zij aan toe zijn en hoe zij zelf met passende en innovatieve oplossingen kunnen komen.

Bij nieuwbouw
wordt duurzaam,
klimaatneutraal en
meer groen de
norm

5.8 Circulaire economie

Het CDA wil dat de lokale overheid bijdraagt aan bewustwording door verbinding te stimuleren tussen bedrijven, organisaties en lokale initiatieven die met circulaire economie bezig zijn.

Wij willen in de voedselvoorziening kortere ketens van het land naar het bord. Wat je van dichtbij haalt is verser, lekkerder en vaak minder belastend voor het milieu. Daarom stimuleren wij lokale coöperaties van boeren, winkeliers en consumenten om regionale producten op de markt te brengen en zo bij te dragen aan een sterke lokale en circulaire economie.

5.9 Afvalbeleid

Nederland is op weg naar een meer circulaire economie, waarin hergebruik van producten de norm wordt. Zover zijn we nog niet, maar de wereld van de afvalinzameling is al wel volop in beweging. Dit maakt nieuwe keuzes mogelijk en ook noodzakelijk.

Wij kiezen voor een afvalbeleid, waarin hergebruik van materialen als glas, papier, plastics, elektrische apparaten en textiel voorop staat. Economische activiteiten die resulteren in extra afval dienen daarvoor belast te worden: de vervuiler betaalt. In dat kader zijn voor het CDA vormen van Diftar bespreekbaar.

CDA-Coevorden wil doorgaan op de weg waarop de lokale overheid met positief voorbeeldgedrag inspireert om de hoeveelheid restafval terug te dringen.

BIJLAGE SAMEN LOKAAL: ONZE KANDIDATEN

1	Jeroen Huizing	Sleen
2	Sandra Katerberg – Loman	Diphorn
3	Eddy Heeling	Sleen
4	Jacqueline Streutker – Lanjouw	Coevorden
5	Henk Oortmann	Sleen
6	Ramon Schuttenbeld	Noord - Sleen
7	Martin Moes	Coevorden
8	Joop van Delden	Meppel
9	Ruud Wilting	Erm
10	Einte Euving	Meppen
11	Harry de Vries	Coevorden
12	Lidy Klein Gunnewiek – Penterman	Holsloot